Teknologiateollisuus

Viite: Sähköpostitse saapunut pyyntö 2.4.2024, talousvaliokunnan kirjallinen asiantuntijakuuleminen 9.4.2024..

Valtioneuvoston selvitykset:
Komission tiedonanto teollisesta hiilenhallinnasta EU:ssa (E9/2024 vp)
Komission tiedonanto - EU:n vuoden 2040 ilmastotavoite sekä eteneminen kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä(E10/2024 vp)

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasioissa. Alla on esitetty huomioitamme lausuttavina oleviin selvityksiin molempiin erikseen:

LAUSUNTO E 9/2024 vp: teollinen hiilen hallinta EU:ssa

Lausuttavana oleva Suomen kanta EU:n teollisen hiilen hallinnasta perustuu Orpon hallituksen kirjattuihin tavoitteisiin, joiden mukaan hallitus edistää aktiivisesti teknologisten nielujen laajamittaista käyttöönottoa Euroopassa ja Suomessa. Lisäksi hallitusohjelman mukaan pyritään helpottamaan puunpoltossa syntyvän hiilidioksidin talteenottoa ja hyötykäytön hyväksilukemista EU-sääntelyssä. Hallitusohjelman tavoitteet ovat Teknologiateollisuuden mielestä oikeita ja kannatettavia.

Teknologiateollisuus pitää Suomen tavoin kannatettavana sitä, että EU:lle laaditaan teollisen hiilen hallinnan strategia. Korostamme niin ikään Suomen tavoin hiilidioksidipäästöjen talteenoton, hyödyntämisen, poiston ja varastoinnin edistämisen tärkeyttä sekä eurooppalaisten että kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Myös ehdotettu vaiheittainen lähestymistapa on kannatettava ja perusteltu.

Teknologiateollisuus ry pitää erityisen tärkeinä seuraavia näkökohtia:

- Kiinnitetään huomiota hiilidioksidin talteenottoon ja hyötykäyttöön liittyvään liiketoimintamahdollisuuksien ja markkinoiden kehittämiseen sekä sitä tukevien puitteiden sekä mahdollistavan sääntelyn luomiseen.

- Lähtökohtana tulee olla teknologianeutraalisuus, joka mahdollistaa myös uusien ratkaisujen tuomisen markkinoille.

- Päästökaupan ulkopuolisten mekanismien toimivuutta sekä jäsenmaiden mahdollisuutta toimia markkinoilla on tarkoituksenmukaista tarkastella.

- On kannatettavaa, että EU:n energia- ja ilmastosäädöskehikkoon luodaan kannustin teknisille nieluille eli biogeenisen tai suoraan ilmasta talteenotetun hiilidioksidin pysyvälle varastoinnille.

  Lopuksi Teknologiateollisuus haluaa painottaa sitä, että Suomi on globaalistikin johtava maa sekä bioenergian hyödyntämisessä että bioenergiaratkaisujen toimittajana. Tästä lähtökohdasta on tärkeää, että Suomi vaikuttaa EU:ssa aktiivisesti siihen, että biogeenisia poistoja varten saadaan EU-tason kannustin Suomen kannan mukaisesti. Kannustin tulisi muodostaa nykymuotoisesta päästökaupasta erillisenä, koska näillä näkymin vuoden 2040 tienoilla päästökauppa ei tarjoa riittävän pitkää näkymään investointeja ajatellen – esimerkiksi bioenergialaitosten laskennallinen käyttöikä on ainakin 30 vuotta. Kannustimen tulisi hyödyttää suoraan investoinnit tekevää yritystä eikä se saisi kannustaa off-settingiin, jotta päästövähennyksiä tehtäisiin aidosti yrityksissä.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

LAUSUNTO E 10/2024 vp: EU:n vuoden 2040 ilmastotavoite

Tausta ja huomiot

EU ja sen jäsenmaat ovat sitoutuneet kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan, jonka tavoitteena on maapallon keskilämpötilan nousun rajoittaminen enintään 1,5 asteeseen. EU:n ilmastolain mukaisesti kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään vähintään 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä saavuttaen hiilineutraalius ennen vuotta 2050. Lisäksi Suomen lakiin on kirjattu Suomen tavoite olla hiilineutraali vuonna 2035.

Euroopan komissio ehdottaa tiedonannossaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 90 prosentilla vuoden 1990 tasoista vuoteen 2040 mennessä. Tämän tavoitteen saavuttaminen vaatii useita mahdollistavia tekijöitä, kuten sovitun EU:n 55-valmiuspaketin täydellistä täytäntöönpanoa vuoteen 2030 mennessä. Tiedonannossa esitetty tavoite vaatii hiilidioksidipäästöjen voimakasta vähentämistä kaikilla sektoreilla. Päästövähennyksille asetetut tiukat tavoitteet ovat kuitenkin välttämättömiä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja kestävän tulevaisuuden turvaamiseksi.

Teknologiateollisuus ry pitää kannatettavana valtioneuvoston selvitystä, jonka mukaan EU:n 2040 ilmastotavoitteen tason tulee olla linjassa Pariisin sopimuksen ilmastotavoitteiden kanssa, ja siten johdonmukaisesti sekä uskottavasti tukea EU tason ilmastoneutraaliuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä.

Teknologiateollisuudella ei toistaiseksi ole kantaa komission ehdotukseen asettaa EU:ssa vuodelle 2040 sekä päästöille että poistumille sisältävä 90 prosentin nettopäästövähennystavoite. Tulemme muodostamaan kantamme tavoitteeseen kevään aikana yhdessä jäsenyritystemme kanssa. Pidämme kuitenkin hyvin tärkeänä sitä, että tavoitteen tasosta riippumatta toimeenpanon pääpainon tulee olla teknologianeutraaleissa ja kustannustehokkaissa päästövähennyksissä.

Uusi ilmastotavoite vaikuttaa teollisuudessa monilla eri tavoin:

- Teollisuuden on saavutettava lähes nettonollapäästöt vuoteen 2040 mennessä.
- Hiilensidontateknologioiden käyttö yleistyy teollisuudessa.
- Teolliset prosessit sähköistyvät, mikä lisää puhtaan, toimitusvarman ja kohtuuhintaisen sähkön tarvetta.
- Vedyn tuotanto ja käyttö lisääntyy merkittävästi.
- Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan ja -panostusten tarve kasvaa.
- Teollisten investointien tarve ja potentiaali kasvavat huomattavasti.
- Tarve säilyttää Euroopan teollisuuden kilpailukyky korostuu globaalissa kilpailussa.

Kiristyvät hiilidioksidipäästötavoitteet voivat tuottaa teollisuudelle haasteita, erityisesti sellaisille aloille, joilla päästöjen vähentäminen on teknisesti monimutkaista tai kallista. Teknologiateollisuus pitää tärkeänä, että politiikkatoimia kohdennetaan erityisesti sellaisille sektoreille, joilla tarvitaan entistä nopeampaa kehityspolkua.

Kiristyvistä hiilidioksidipäästötavoitteista huolimatta on tärkeää löytää tasapaino kestävyyden ja kilpailukyvyn välillä. Tehokkaat tukitoimet kuten investointituet sekä tutkimus- kehitys- ja innovaatiorahoitus voivat auttaa teollisuutta sopeutumaan uusiin vaatimuksiin varmistaen samalla puhtaiden investointien kasvun.

EU on toiminut suunnannäyttäjänä sitoville ja vaikuttaville päästövähennyksille. Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että jo päätetyistä tavoitteista pidetään kiinni ja EU jatkaa samalla ennakoitavalla linjalla. Pääpainon tulee pitää päästövähennyksissä, päästökaupan kehittämisessä ja puhtaiden innovaatioiden edistämisessä. Kohtuuhintaisen ja puhtaan energian saatavuus on välttämätöntä teollisuuden päästövähennysten saavuttamiseksi.

Teknologiateollisuus pitää tärkeimpinä keinoina ilmastotavoitteiden saavuttamisessa pääpainon pitämistä teollisten investointien mahdollistamisessa sekä Euroopan kilpailukyvyn säilyttämisessä.

Teknologiateollisuus korostaa ilmastotavoitteiden 2040 saavuttamisessa:

- Teknologianeutraalius tulee säilyttää EU:ssa toimintaa ohjaavana periaatteena, koska se edistää tasapuolista kilpailua eri teknologioiden välillä.

- Panostetaan tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden rooliin päästövähennyksien saavuttamisessa.

- Politiikan on kannustettava puhtaan teknologian investointeihin, jotta puhdas teknologinen siirtymä saadaan tapahtumaan kaikkialla.

- Teknologisiin yksityiskohtiin ulottuvan sääntelyn sijasta käyttöön tulee ottaa Suomessa toimiviksi osoittautuneita vapaaehtoisia ja markkinaehtoisia ohjauskeinoja, kuten esimerkiksi energiatehokkuussopimukset ja - sitoumukset.

- Energiatehokkuus ensin -periaate, on hyvä ja viisaasti valittu periaate, eikä sitä tule heikentää esimerkiksi energiankäyttöä rajaamalla.

- Sähkömarkkinoiden toimivuus on varmistettava kannustamalla investointeihin puhtaaseen, joustavaan ja älykkääseen energiajärjestelmään siten, että eri maiden kansalliset ratkaisut ovat yhteensopivia sekä parantavat sähkömarkkinan toimivuutta ja lisäävät päästöttömän energian tuotantoa koko Euroopassa.

- Teknologiateollisuus ry haluaa muistuttaa, että tulevaisuudessa sähkön hinnanvaihtelut voivat olla voimakkaita ja hinnat nousta hyvin korkeiksi myös normaalioloissa, kun sään mukaan vaihtelevan tuotannon osuus kasvaa. Tästä syystä säästä riippumattoman sähköntuotantoteknologian kehittämistä ja siihen liittyviä investointeja tulee edesauttaa vakauttamaan sähkön määrä- ja hintatarjontaa. Samalla on pidettävä huolta siitä, että hiilidioksidipäästöjen vähentäminen toteutuu suunnitellusti ja kustannustehokkaasti toimitusvarmuutta heikentämättä.

Tulevaisuudessa on ensisijaisen tärkeää, että EU:n jäsenvaltiot tekevät yhteistyötä ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Komission tiedonanto antaa suunnan, mutta sen toteutuminen riippuu pitkälti kansallisista toimenpiteistä.

Lisätiedot:

Helena Soimakallio
Johtaja, kestävä kasvu
Teknologiateollisuus ry
sähköposti: helena.soimakallio@teknologiateollisuus.fi
puhelin: 040 - 550 7706